

Inleiding

In onderstaand overzicht zijn de landelijk vrijgestelde diersoorten opgenomen en de diersoorten die per provincie vrijgesteld zijn. Zie voor de provinciale vrijstellingen ook de bijgevoegde tabel.

In het overzicht zijn alleen vrijstellingen voor doden/jagen opgenomen, niet voor verontrusten/verjagen.

Daarnaast zijn er ook veel ontheffingen verleend door provincies, deze zijn niet in dit overzicht meegenomen.

Landelijk vrijgestelde soorten

Landelijk zijn er 5 vrij bejaagbare diersoorten (zie art. 3.20 Wet Natuurbescherming en art. 3.5 Regeling Natuurbescherming), te weten;

1. fazant;

- fazantenhaan: van 15 oktober tot en met 31 januari;
- fazantenhennen: van 15 oktober tot en met 31 december;

2. wilde eend (van 15 augustus tot en met 31 januari);

3. houtduif (van 15 oktober tot en met 31 januari);

4. haas (van 15 oktober tot en met 31 december);

5. konijn (van 15 augustus tot en met 31 januari).

Daarnaast zijn landelijk ook nog 6 diersoorten vrijgesteld op grond van artikel 3.15 Wet Natuurbescherming en artikel 3.1. Besluit Natuurbescherming **bij schade**;

3. houtduif;

5. konijn;

6. **Canadese gans**;

7. **kauw**;

8. **vos**;

9. **zwarte kraai**.

Deze dieren staan op de lijst omdat ze niet in hun voortbestaan worden bedreigd of gevaar lopen, en in het gehele land schade veroorzaken (volgens de wetgever).

Dat houdt in dat deze dieren het hele jaar mogen worden gedood, indien er binnen tenminste één perceel schade is of dreigt in het huidige of het komende jaar aan landbouw en/of fauna.

In totaal mag er op basis van landelijke wet- en regelgeving op 9 dieren gejaagd worden (Konijn en Houtduif zijn zowel o.g.v. artikel 3.15 als artikel 3.20 van de Wet Natuurbescherming vrijgesteld c.q. vrij bejaagbaar)

Provinciaal vrijgestelde soorten

1. Provincie Limburg

Vrijgesteld zijn Woelrat en Muskusrat¹ en Veldmuis².

Daarnaast mogen zonder ontheffing verjaagd of gedood mogen worden (maar niet met het geweer): Zwarte rat, Bruine rat en Huismuis³.

2. Provincie Noord – Brabant

Vrijgesteld zijn: Woelrat, Veldmuis en Steenmarter⁴.

Daarnaast zijn er **ontheffingen op voorhand** verleend voor Ree⁵, Bever⁶, Holenduiven⁷ en Konijn en Vos bij infrastructurele dijklichamen⁸.

3. Provincie Zeeland

Vrijgesteld zijn; Wilde eend en Spreeuw⁹

4. Provincie Zuid- Holland

Vrijgesteld zijn:

Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat¹⁰.

Daarnaast ook:

Ganzen (brandgans, kolgans¹¹, grauwe gans), knobbelzwanen en smienten, maar daar is wel specifieke regelgeving over¹².

¹ Faunabeheerplan Limburg 2015-2020

https://www.limburg.nl/publish/pages/.../faunabeheerplan_limburg_2015-2020_er.pdf
(pag. 33)

² <https://limburg.faanabeheereenheid.com/faunaschade/vrijstelling/>

³ <https://limburg.faanabeheereenheid.com/faunaschade/vrijstelling/>

⁴ Faunabeheerplan Noord-Brabant 2017-2023

<https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/13/faunabeheerplannen/Faunabeheerplan%20FBE%20Noord%20Brabant%202017%20-%202023.pdf> (pag 21)

en

https://www.brabant.nl/loket/regelingen/cvdr600901_2 (bijlage 4)

⁵<https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/13/Ontheffingen/Inzagedocument%20Ree%2031012018.pdf>

⁶<https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/13/Ontheffingen/Bever.pdf>

⁷

<https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/13/Ontheffingen/Inzagedocument%20holenduif.pdf>

⁸ <https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/13/Ontheffingen/Ontheffing%20dijklichamen.pdf>

⁹ Faunabeheerplan jacht en vrijgestelde soorten 2017-2019

<https://www.zeeland.nl/digitaalarchief/zee1700201>

¹⁰ Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zuid-Holland/436034/436034_1.html

Zie ook: <https://www.zuid->

[holland.nl/.../20170516_beantwoording_statenvragen_pvdd_3288_do...](https://www.zuid-holland.nl/.../20170516_beantwoording_statenvragen_pvdd_3288_do...)

¹¹<https://www.fbezh.nl/artikel/90059936-kolgans>

¹² Regelgeving specifiek t.a.v. ganzen

Het doden van brandganzen kan slechts plaatsvinden buiten de winterperiode.

Gedurende de winterperiode kan het doden van grauwe gans en kolgans slechts plaatsvinden op percelen met kwetsbare gewassen.

De winterperiode betreft de volgende periode:

5. Provincie Utrecht

Vrijgesteld zijn:

Aardmuis, Bosmuis, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Vos, Wezel, Woelrat, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker, Middelste groene kikker of Bastardkikker.¹³

Daarnaast ook:

Grauwe gans, Kolgans en Brandgans.

Voor deze 3 vogels gelden specifieke voorwaarden (toelichting bijlage 1 van de Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017)

Volgens de faunabeheereenheid Utrecht, zou er ook op de **Spreeuw** gejaagd mogen worden in de periode van 1 juni tot en met 31 oktober, op of nabij percelen met rijpend fruit¹⁴. Daarnaast ook op de **Smient** in de periode van 1 oktober tot 1 april, buiten de door de provincie Utrecht aangewezen foerageergebieden.

Bijzonder is wel dat bij de faunabeheereenheid niet de hele vrijstellingslijst staat zoals opgenomen in de Verordening. Ook staat er dat voor de provinciale vrijstellingen er minimaal een meldings- en rapportageplicht geldt.

6. Provincie Gelderland

Vrijgesteld zijn; Brandgans, Roek, Spreeuw en Woelrat¹⁵.

In de regio Noordelijke Delta2 van 1 november tot en met 14 februari.

In de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid Holland-Noord van 1 november tot en met 29 februari. Regelgeving specifiek t.a.v. van knobbelzwanen

Het doden van knobbelzwanen ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen kan slechts plaatsvinden:

a. op percelen met ingezaaid gras, graszoden, graszaad en koolzaad in de periode van 1 oktober tot en met 31 mei;

b. op percelen met gras en granen in de periode van 15 november tot en met 31 mei;

Afschot van knobbelzwanen zoals bedoeld onder 7 is slechts toegestaan, indien de ter plaatse aanwezige groep knobbelzwanen uit ten minste 15 exemplaren bestaat. Uit een groep tot 50 knobbelzwanen mogen maximaal 5 knobbelzwanen worden gedood. Indien de groep bestaat uit meer dan 50 knobbelzwanen geldt een maximum van 10% dat mag worden gedood.

Het doden van knobbelzwanen ten behoeve van de openbare veiligheid kan slechts plaatsvinden door of namens de politie of de burgemeester

Paartjes broedende knobbelzwanen en de erbij lopende (niet vliegende) jongen mogen niet worden gedood, tenzij de knobbelzwanen zich in de onmiddellijke nabijheid van wegen of fietspaden bevinden en er sprake is van een risico voor de openbare veiligheid, zulks ter beoordeling van de politie of de burgemeester van de desbetreffende gemeente.

Regelgeving specifiek t.a.v. van smienten

Het doden van smienten ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen kan slechts plaatsvinden gedurende de periode van 1 oktober tot en met 31 maart op percelen met gras, ingezaaid gras, graszoden, graszaad, overige akkerbouwgewassen en vollegroendgroenten, maar niet op percelen die gelegen zijn in de Natura 2000-gebieden.

¹³ Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Utrecht/601138.html>

(artikel 3.4 en 3.5, bijlage 1 en 2)

¹⁴ <https://utrecht.faunabeheereenheid.com/faunabeheer-in-de-praktijk/vrijstellingen/provinciale-vrijstellingen/>

¹⁵ Faunabeheerplan jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023

<https://www.faunabeheereenheid.nl/gelderland/FBE-INFORMATIE/Uitvoering/Vrijstelling>

7. Provincie Overijssel¹⁶

Alleen de landelijk vrijgestelde soorten volgens de faunabeheereenheid¹⁷.

Echter volgens het Faunabeheerplan Overijssel¹⁸ mogen Grauwe gans, Kogans, Brandgans, Knobbelzwaan, Vos, Ree, Spreeuw en Smient, als ze schade veroorzaken opzettelijk worden verontrust of gedood als er hiervoor een ontheffing is verleend.

Daarnaast heeft de provincie **op voorhand ontheffing** verleend aan de Faunabeheereenheid Overijssel voor een aantal diersoorten zoals **Grauwe gans, Kogans, Brandgans, Knobbelzwaan, Vos, Ree, Spreeuw en Smient**¹⁹

Daarnaast mag de **Roek** mag (onder voorwaarden) ook worden gedood²⁰.

8. Provincie Flevoland

Naast de landelijke vrijstellingen, zijn er geen provinciale vrijstellingen in het faunabeheerplan opgenomen m.u.v. de **soepgans** (?)²¹. Het faunabeheerplan is van 2014-2018.

Er is recentelijk een nieuw faunabeheerplan 2019-2023 aan de gedeputeerde aangeboden aan de gedeputeerde²². Ik denk niet dat het al vastgesteld beleid is, omdat ik het nieuwe stuk nergens kan vinden, maar ik vraag dit nog na.

Daarnaast is er nog een addendum faunabeheerplan 2017-2018²³. Hierin zijn vrijstellingen opgenomen voor de; bosmuis, grauwe gans, haas, veldmuis en wilde eend²⁴.

9. Provincie Noord – Holland

Provinciaal vrijgesteld zijn: wilde eend, knobbelzwaan, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster²⁵.

en

<https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/10/faunabeheerplannen/jacht/Fbplan%20jacht%20en%20vrijstellingen%20FBE%20Gelderland%2013%20feb%2017.pdf?ver=2017-02-22-120314-573>

¹⁶ Niets te vinden in

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLOutput/Historie/Overijssel/601023/CVDR601023_1.html

¹⁷ Zie

<https://overijssel.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/4/2017/07/FBP-2014-2019-aanvulling-paragraaf-vrijgestelde-soorten.pdf>

¹⁸ <https://overijssel.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/4/2016/06/FBPOve2014-2019.compressed.pdf>

¹⁹ <http://www.overijssel.nl/@212680/wet-4/>

²⁰ <http://www.overijssel.nl/@212680/wet-4/>. En voor een beperkt aantal diersoorten heeft de provincie personen aangewezen die schadesoorten bestrijden. Zo mogen de provinciale muskusrattenbestrijders muskusratten en beverratten bestrijden en mogen jachtaktehouders de nijlgans (invasieve exoot) doden. Ook zijn jachtaktehouders aangewezen die verkeersslachtoffers (Ree, Damhert, Edelhert en Wild zwijn) uit hun lijden kunnen verlossen.

²¹ Pag. 106 <http://faunabeheer-flevoland.nl/views/media/faunabeheerplan2014-2018.pdf>

²² <https://www.flevoland.nl/actueel/gedeputeerde-hofstra-ontvangt-faunabeheerplan-flev>

²³ http://faunabeheer-flevoland.nl/views/images/20171019_-

[Addendum_Faunabeheerplan_2017-2018_v5.0_definitief.docx.pdf](#)

²⁴ Pag. 9 http://faunabeheer-flevoland.nl/views/images/20171019_-

[Addendum_Faunabeheerplan_2017-2018_v5.0_definitief.docx.pdf](#)

²⁵ <https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/14/faunabeheerplannen/Faunabeheerplan%20Algemene%20Soorten%20Noord-Holland%202017-2023.pdf>, pag.47

Maar tegen dit faunabeheerplan stellen we, stelt de faunabescherming, nog beroep in.

Daarnaast zijn er vrijstellingen verleend voor²⁶:

- Het verstoren van nesten van de:
Brandgans, Grauwe gans, Knobbelzwaan en Kolgans.

- Directe schadebestrijding, gedood ter ondersteuning van verjaging:
Brandgans, Ekster, Gaai, Grauwe gans, Knobbelzwaan, Kolgans, Meerkoet, Spreeuw en Wilde eend.

- Doden of vangen van dieren bij de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, en het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen;

- of in het kader van natuurbeheer; Aardmuis, Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Ondergrondse woelmuis, Ree, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Vos, Woelrat, Bruine kikker, Gewone pad Kleine watersalamander, Meerkikker en Middelste groene kikker.

10. Provincie Friesland

Vrijgesteld zijn²⁷: aardmuis, veldmuis, woelrat, kokmeeuw, zilvermeeuw en roek. De **brandgans** is provinciaal vrijgesteld in de periode van 1 november tot 1 juni, de **kolgans** en de **grauwe gans** worden vrijgesteld in de periode van 1 november tot 1 april (De basis voor deze vrijstelling is de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017).

11. Provincie Drenthe

Geen provinciale vrijstellingen.

12. Provincie Groningen

Geen provinciale vrijstellingen.

Wel staat er specifiek vermeld dat in Groningen de exoten beverrat, muskusrat, nijlgans, rosse stekelstaart en wasbeerhond en de verwilderde kat, duif en boerengans (gedomesticeerde grauwe gans) worden aangemerkt als probleemsoorten in het kader van gewassenschade, openbare veiligheid en faunavervalsing (?). De FBE-Groningen vindt het noodzakelijk dat deze diersoorten met het geweer moeten kunnen worden bestreden²⁸.

²⁶ <https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/14/nestbehandeling/Definitief%20PB%20nr%20109%20Uitgiftedatum%2010%20november%202016%20Verordening%20vrijstellingen%20soorten.pdf?ver=2017-01-02-135532-253>

²⁷ <https://friesland.faanabeheereenheid.com/vrijstellingen-en-ontheffingen/>

²⁸ Pag. 13 <https://groningen.faanabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/2/2017/02/FBP-Groningen-2014-19.pdf>

Tabel 1: overzicht vrijstellingen per provincie per diersoort

	Lim	NB	Zee	ZH	Utr	Gel	Ov	FL	NH	FR	DR	GR
Aardmuis				x	x				x	x		
Bastaardkikker				x	x							
Bever		x**										
Bosmuis				x	x			x	x			
Bruine kikker				x	x				x			
Bruine rat	x*											
Brandgans				x ^s	x ^s	x	x**			x ^s		
Bunzing				x	x							
Dwergmuis				x	x				x			
Dwergspitsmuis				x	x				x			
Egel				x	x				x			
Ekster									x			
Gaai									x			
Gewone bosspitsmuis				x	x				x			
Gewone pad				x	x				x			
Grauwe gans				x ^s	x ^s		x**	x		x ^s		
Haas				x	x			x	x			
Hermelijn				x	x							
Holenduif		x**										
Huismuis	x*											
Huisspitsmuis				x	x				x			
Kleine watersalamander				x	x				x			
Knobbelzwaan				x ^s			x**		x			
Kokmeeuw										x		
Kolgans				x ^s	x ^s		x**			x ^s		
Konijn		x***		x	x				x			
Muskusrat	x											
Middelste groene kikker					x				x			
Meerkikker				x	x				x			
Meerkoet									x			
Ondergrondse Woelmuis					x				x			
Ree		x**		x	x		x**		x			
Roek						x	x ^s			x		
Rosse woelmuis				x	x				x			
Soepgans								x(?)				
Smient				x ^s	x ^s		x**					
Spreeuw			x		x ^s	x	x**		x			
Steenmarter		x										
Tweekleurige bosspitsmuis					x				x			
Veldmuis	x	x		x	x			x	x	x		
Vos		x***		x	x		x**		x			
Wezel				x	x							
Wilde eend			x					x	x			
Woelrat	x	x		x	x	x			x	x		
Zilvermeeuw										x		
Zwarte rat	x*											

* verjaagd of gedood (maar niet met het geweer).

** ontheffingen op voorhand.

*** ontheffingen op voorhand bij infrastructurele dijklichamen.

s ontheffing met specifieke regelgeving.